ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2020/1105 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουλίου 2020

για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2017/784 με την οποία επιτρέπεται στην Ιταλική Δημοκρατία να εφαρμόσει ειδικό μέτρο παρέκκλισης από τα άρθρα 206 και 226 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας ([1]), και ιδίως το άρθρο 395 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/1401 του Συμβουλίου ([2]), επετράπη στην Ιταλία, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, να απαιτήσει να καταβάλλεται από τις δημόσιες αρχές ο οφειλόμενος φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) για προμήθειες αγαθών και παροχές υπηρεσιών στις εν λόγω αρχές σε χωριστό και δεσμευμένο τραπεζικό λογαριασμό των φορολογικών αρχών. Αυτό το ειδικό μέτρο αποτελούσε παρέκκλιση από τα άρθρα 206 και 226 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά τους κανόνες πληρωμής και τιμολόγησης του ΦΠΑ.

(2) Με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2017/784 του Συμβουλίου ([3]) επετράπη στην Ιταλία να εφαρμόσει το ειδικό μέτρο έως τις 30 Ιουνίου 2020 και διευρύνθηκε το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω ειδικού μέτρου, ώστε να συμπεριληφθούν οι προμήθειες/παροχές σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις ελεγχόμενες από δημόσιες αρχές και σε συγκεκριμένες εταιρείες εισηγμένες στο χρηματιστήριο που περιλαμβάνονται στον δείκτη Financial Times Stock Exchange Milano Indice di Borsa («FTSE MIB»).

(3) Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στην Επιτροπή στις 4 Δεκεμβρίου 2019, η Ιταλία ζήτησε να παραταθεί η άδεια εφαρμογής του ειδικού μέτρου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023 και να περιοριστεί το πεδίο εφαρμογής του ειδικού μέτρου στις παραδόσεις αγαθών και τις παροχές υπηρεσιών μόνο προς δημόσιες αρχές. Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στην Επιτροπή στις 27 Μαρτίου 2020, η Ιταλία τροποποίησε το αίτημά της έτσι ώστε η ζητούμενη παράταση να είναι πανομοιότυπη με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2017/784.

(4) Με επιστολή της 5ης Μαΐου 2020, η Επιτροπή ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με το αίτημα που υπέβαλε η Ιταλία. Με επιστολή της 6ης Μαΐου 2020, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ιταλία ότι διέθετε όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την αξιολόγηση του αιτήματος.

(5) Το ειδικό μέτρο αποτελεί μέρος δέσμης μέτρων που θέσπισε η Ιταλία για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής. Η εν λόγω δέσμη μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης ηλεκτρονικής τιμολόγησης όπως εγκρίθηκε με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/593 ([4]), έχει αντικαταστήσει άλλα μέτρα ελέγχου, και δίνει τη δυνατότητα στις ιταλικές φορολογικές αρχές να διασταυρώνουν τις διάφορες συναλλαγές που δηλώνονται από τους οικονομικούς φορείς και να παρακολουθούν τις πληρωμές ΦΠΑ τις οποίες πραγματοποιούν.

([1]) ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

([2]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/1401 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 2015, με την οποία επιτρέπεται στην Ιταλία να εφαρμόσει ειδικό μέτρο παρέκκλισης από το άρθρο 206 και το άρθρο 226 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ L 217 της 18.8.2015, σ. 7).

([3]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2017/784 του Συμβουλίου, της 25ης Απριλίου 2017, με την οποία επιτρέπεται στην Ιταλική Δημοκρατία να εφαρμόσει ειδικό μέτρο παρέκκλισης από το άρθρο 206 και το άρθρο 226 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας και καταργείται η εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/1401 (ΕΕ L 118 της 6.5.2017, σ. 17).

([4]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/593 του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2018, με την οποία επιτρέπεται στην Ιταλική Δημοκρατία να εφαρμόσει ειδικό μέτρο παρέκκλισης από τα άρθρα 218 και 232 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ L 99 της 19.4.2018, σ. 14).

(6) Η Ιταλία θεωρεί ότι, στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων που εφαρμόστηκαν, η υποχρεωτική ηλεκτρονική τιμολόγηση μειώνει τον χρόνο που χρειάζεται η φορολογική αρχή για να λάβει γνώση της ύπαρξης πιθανής περίπτωσης φορολογικής απάτης ή φοροδιαφυγής. Εντούτοις, η Ιταλία θεωρεί επίσης ότι ελλείψει του μηχανισμού διαχωρισμού των πληρωμών που θεσπίστηκε με το ειδικό μέτρο, η ανάκτηση από τους φοροφυγάδες ή τους διαπράττοντες απάτη, μετά τη διενέργεια του ελέγχου, θα μπορούσε να καταστεί αδύνατη εάν είναι αφερέγγυοι. Έτσι, ο μηχανισμός διαχωρισμού των πληρωμών, ως εκ των προτέρων μέτρο, έχει αποδειχθεί περισσότερο αποτελεσματικός από την υποχρεωτική ηλεκτρονική τιμολόγηση που αποτελεί εκ των υστέρων μέτρο. Τα οριστικά στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα του ειδικού μέτρου δείχνουν ότι αυτό υπήρξε ακόμη πιο αποτελεσματικό από το αναμενόμενο.

(7) Μία από τις επιπτώσεις του μέτρου είναι ότι οι προμηθευτές/πάροχοι, όντας υποκείμενοι στον φόρο, δεν μπορούν να συμψηφίζουν τον ΦΠΑ που κατέβαλαν επί των εισροών τους με τον ΦΠΑ που εισέπραξαν για τις πραγματοποιηθείσες προμήθειες/παροχές. Τέτοιοι προμηθευτές ενδέχεται να βρίσκονται διαρκώς σε πιστωτική θέση και να χρειάζεται να ζητούν ουσιαστική επιστροφή από τη φορολογική αρχή του ΦΠΑ που κατέβαλαν επί των εισροών τους. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η Ιταλία οι υποκείμενοι στον φόρο που πραγματοποιούν πράξεις υποκείμενες στον μηχανισμό διαχωρισμού των πληρωμών δικαιούνται να λαμβάνουν την καταβολή των σχετικών πιστώσεων ΦΠΑ κατά προτεραιότητα, εντός του ορίου της πίστωσης που απορρέει από τέτοιες συναλλαγές. Η πρακτική αυτή συνεπάγεται ότι οι αιτήσεις επιστροφής που σχετίζονται με τον μηχανισμό διαχωρισμού των πληρωμών διεκπεραιώνονται κατά προτεραιότητα, τόσο κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας όσο και κατά τη διάρκεια της πληρωμής των οφειλόμενων ποσών, έναντι των επιστροφών χωρίς προτεραιότητα.

(8) Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 7 της εκτελεστικής απόφασης 2017/784, από τη στιγμή που έχει τεθεί πλήρως σε εφαρμογή το σύστημα, το οποίο συνίσταται από τη δέσμη μέτρων ελέγχου που σκόπευε να εφαρμόσει η Ιταλία, δεν θα πρέπει να υπάρχει πλέον ανάγκη παρέκκλισης από την οδηγία 2006/112/ΕΚ προκειμένου να εφαρμοστεί ο διαχωρισμός των πληρωμών. Ως εκ τούτου, η Ιταλία διαβεβαίωσε ότι δεν θα επιδιώξει ανανέωση του μέτρου παρέκκλισης που επιτρέπει την εφαρμογή του μηχανισμού διαχωρισμού των πληρωμών. Ωστόσο, δεδομένου ότι είναι ακόμη νωρίς να αξιολογηθεί πλήρως η αποτελεσματικότητα των μέτρων αυτών, λόγω της πρόσφατης εφαρμογής τους, και υπό το πρίσμα της δυσχερούς περιόδου που αντιμετωπίζει η Ιταλία εξαιτίας της λόγω της πανδημίας COVID-19, γεγονός που καθιστά πιο δύσκολο να εφαρμόσουν οι υποκείμενοι στον φόρο τις αλλαγές που απαιτούνται στα συστήματα τιμολόγησής τους, και να προσαρμόσουν οι φορολογικές αρχές τα δικά τους συστήματα ελέγχου και ΤΠ, η κατάργηση του μέτρου θα μπορούσε να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και στην επιβολή του ΦΠΑ, καθώς και στο διοικητικό κόστος για τους υποκείμενους στον φόρο υπό τις παρούσες περιστάσεις. Είναι, επομένως, σκόπιμο να παραταθεί η άδεια παρέκκλισης από την οδηγία 2006/112/ΕΚ.

(9) Η αιτούμενη παρέκκλιση θα πρέπει να είναι χρονικά περιορισμένη, ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσον το ειδικό μέτρο είναι κατάλληλο και αποτελεσματικό. Η άδεια θα πρέπει, επομένως, να παραταθεί έως τις 30 Ιουνίου 2023, επιτρέποντας έτσι επαρκή χρόνο για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων που εφαρμόζονται από την Ιταλία με στόχο τη μείωση της φοροδιαφυγής στους συγκεκριμένους τομείς.

(10) Για να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη συνέχεια στο πλαίσιο της ζητούμενης παρέκκλισης, και ιδίως η παρακολούθηση των επιπτώσεων στις επιστροφές ΦΠΑ προς τους υποκείμενους στον φόρο που καλύπτονται από την εν λόγω παρέκκλιση, η Ιταλία θα πρέπει να υποχρεούται να υποβάλει έκθεση στην Επιτροπή, έως τον Σεπτέμβριο 2021, όσον αφορά τη συνολική κατάσταση των επιστροφών ΦΠΑ στους υποκείμενους στον φόρο, και ιδίως τον μέσο χρόνο που απαιτείται προς τον σκοπό αυτό, καθώς και όσον αφορά την αποτελεσματικότητα του ειδικού μέτρου και κάθε άλλων μέτρων που εφαρμόζονται από την Ιταλία με στόχο τη μείωση της φοροδιαφυγής στους συγκεκριμένους τομείς. Η εν λόγω έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλογο των διαφόρων μέτρων που εφαρμόζονται, μαζί με την ημερομηνία έναρξης ισχύος τους.

(11) Το ειδικό μέτρο είναι ανάλογο προς τους επιδιωκόμενους στόχους, δεδομένου ότι είναι χρονικά καθορισμένο και περιορίζεται σε τομείς με σημαντικά προβλήματα φοροδιαφυγής. Επιπλέον, το ειδικό μέτρο δεν δημιουργεί κίνδυνο μετατόπισης της φοροδιαφυγής σε άλλους τομείς ή σε άλλα κράτη μέλη.

(12) Λόγω των δυσκολιών που προκλήθηκαν από την πανδημία COVID-19, η διαδικασία για την ανανέωση της παρέκκλισης χρειάστηκε περισσότερο χρόνο από το αναμενόμενο και δεν είχε οριστικοποιηθεί έως τις 30 Ιουνίου 2020. Χωρίς αναδρομική εφαρμογή της παρούσας απόφασης, οι εταιρείες που εφαρμόζουν τον μηχανισμό διαχωρισμού των πληρωμών θα πρέπει να αλλάξουν τα συστήματα τιμολόγησης για να προσαρμόσουν τις αλλαγές άμεσα. Η φορολογική διοίκηση θα πρέπει να εφαρμόσει παρόμοιες προσαρμογές στα συστήματά της. Λόγω αυτών των δυσκολιών, δεν φαίνεται σκόπιμο να απαιτηθεί από τις επιχειρήσεις και τη φορολογική διοίκηση να πραγματοποιήσουν αυτές τις αλλαγές τώρα. Επομένως, είναι σκόπιμο να εφαρμοστεί η παρούσα απόφαση αναδρομικά για να εξασφαλιστεί η νομική συνέχεια του μέτρου.

(13) Η παρέκκλιση δεν θα έχει αρνητική επίπτωση στα συνολικά φορολογικά έσοδα που εισπράττονται στο στάδιο της τελικής κατανάλωσης και δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στους ιδίους πόρους της Ένωσης που προέρχονται από τον ΦΠΑ.

(14) Επομένως, η εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2017/784 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2017/784 τροποποιείται ως εξής:

1) στο άρθρο 3, το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2021, η Ιταλία υποβάλλει στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τη συνολική κατάσταση των επιστροφών ΦΠΑ στους υποκείμενους στον φόρο που επηρεάζονται από τα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 και, ιδίως, σχετικά με τη μέση διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής και με την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μέτρων και κάθε άλλων μέτρων που εφαρμόζονται από την Ιταλία με στόχο τη μείωση της φοροδιαφυγής στους συγκεκριμένους τομείς. Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει κατάλογο των διαφόρων μέτρων που εφαρμόζονται, μαζί με την ημερομηνία έναρξης ισχύος τους.»·

2) στο άρθρο 5, η ημερομηνία «30 Ιουνίου 2020» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «30 Ιουνίου 2023».

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2020.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 24 Ιουλίου 2020.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
M. ROTH